1900 de ani după cucerirea Daciei de către romani (Columna traiană şi Ovidiu sunt cele mai puternice legături dintre latinitate, Italia şi România)

Prof. GIUSEPPE PACE
Colegiul „Transilvania," Deva

Introducere

După 1900 de ani de la cucerirea dacilor de către romani, România este astăzi mult influenţată de cultura şi civilizaţia pe care Roma a lăsat-o în teritoriul dacic. România este o insulă lingvistică latină înconjurată de o mare de ţări de limbă slavă.

La muzeul „Romana Sarmizegetusa Ulpia Traiana" se află multe statui interesante, cu veşminte specifice femeieşti din Capua, unde Spartacus a început răscoala gladiatorilor.

Imperiul Roman (cu apogeul în secolele I-II p.Chr) se întindea din Asia de Sud (India) până în nordul Africii, din vestul Europei până la Marea Neagră, fiind centrat pe bazinul Mării Mediterane. El va determina geneza a numeroase popoare ce vor forma „lumea romanică" europeană, din Portugalia, Spania, Italia până în România. Primul „stat" de mari dimensiuni, cu o mare stabilitate în timp şi cu organizare interioară exemplară, a fost Republica şi Imperiul roman. El a inclus în teritoriul său, succesiv, alte formaţiuni teritoriale de tipul statelor (Gallia, Hispania, Traian, Dacia), sau chiar state mai vechi (Egipt, Grecia, Iudeea). Principalele elemente caracteristice ale acestui imperiu sunt graniţele stabile şi bine delimitate (apărate prin garnizoane militare), o organizare internă bazată pe instituţii şi reguli precise, o capitală cu funcţii centralizatoare (Roma), o organizare pe „provincii" (similară unui sistem federal) şi un sistem economic, financiar şi administrativ unitar.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

La sfârşitul secolului al IV-lea, istoria înregistrează existenţa Imperiului Roman de Apus (cu capitala la Roma), care va forma nucleul lumii catolice şi a Imperiului bizantin (cu capitala Constantinopol), care va sta la originea lumii ortodoxe.

Columna traiană şi Ovidiu sunt două însemne puternice în istoria de legătură dintre Italia şi România.

Columna traiană

Columna traiană, inaugurată la 12 mai 113 p.Chr., a fost ridicată pentru a celebra cele două expediţii victorioase ale lui Traian împotriva dacilor, din anii 101-102 şi 105-106 p.Chr. Mărturie artistică şi istorică, Columna traiană, restaurată recent, ocupă un loc caracteristic în inima Romei antice, „Cetatea eternă." Ea se înalţă mândră spre soare, cu basoreliefurile sale în spirale, sfidând trecerea timpului de aproape două milenii.

Columna a fost aşezată în apropierea hemiciclului (semicercului) grandios din cărămizi al Pieţelor traiane (Mercati Traianei - un complex impunător de edificii anexate Forului lui Traian, unde se adună poporul pentru a discuta problemele sale şi pentru a fi la curent cu viaţa citadină în general), operă a arhitectului Apollodor din Damasc, care a proiectat şi podul de peste Dunăre dintre actuala Serbie (unde se mai vede şi azi o parte) şi România, lângă Drobeta Turnu-Severin, comandat de Traian între cele două războaie dacice.

La 25 martie 101 p.Chr. imensa armată romană, organizată în legiuni bine instruite, a trecut Dunărea şi s-a îndreptat către capitala Daciei, Sarmisegetuza - Regia, situată în poziţie strategică la 1.000 m altitudine în Munţii Orăştiei, orăşel în care se află un monument donat de emigranţii locali la New York, dedicat înţeleptului rege Burebista, care a ştiut să unifice vasta Dacie şi să o guverneze în pace cu Roma.

Din capitala Sarmisegetuzei, regele Decebal a guvernat Dacia cu o oligarhie sacerdotală, care practica rituri pentru îmblânzirea zeilor, pentru a obţine protecţia divină; a emis monede de aur. În fosta capitală există încă, printre altele un reper istoric - astronomic al unui complex, un ceas solar bine conservat. Războiul dintre romani şi daci, după o îndârjită luptă la circa

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

20 km de capitală, grea pentru ambele trupe, a fost reluat în primăvara anului următor; dacii au fost înfrânţi, iar regele lor a fost constrâns să accepte condiţiile umane de pace, o pace care a durat circa 2 ani. Al doilea război dintre romani şi daci s-a desfăşurat în munţi şi a ţinut un an, cu asediul roman al invincibilei capitale (poate asediaţii au fost învinşi din cauza setei şi a trădării lui Decebal de un colaborator grec).

Regele Decebal a preferat să se sinucidă pentru a nu fi luat prizonier; cadavrul a fost găsit de cavaleria care l-a înconjurat în luptă, iar capul şi mâna dreaptă i-au fost tăiate şi duse la Roma, ca trofeu al împăratului Traian.

Războiul a luat sfârşit în iulie 106 p.Chr., iar în luna august a aceluiaşi an, provincia era deja organizată, după model roman. Dacia a primit denumirea de „colonie," supremă formă de organizare urbană a imperiului de la Roma, care cu aurul din munţii Apuseni, de la nord de Deva, reşedinţa judeţului Hunedoara şi la vest de Alba Iulia, au umplut visteria imperiului şi a redus taxele cetăţenilor romani. Cu câştigarea Daciei, Roma şi imperiul său ajunseră la maxima expansiune teritorială.

Numelui ales de Traian, „Ulpia Traiana Augusta Dacia," împăratul Hadrian l-a adăugat pe acela de „Sarmisegetuza," pentru a demonstra dacilor că vechea lor capitală prinde viaţă în noua capitală, cu toate caracteristicile urbanistice ale Romei: amfiteatru, for, terme (staţiuni termale), bazilică, ziduri etc., încă bine conservate în câmpia dintre orăşelul Haţeg şi Munţii Retezat, azi parc natural de un însemnat interes cultural.

Columna traiană povesteşte istoria celor două popoare la începutul secolului al II-lea p.Chr.; în reliefurile sale sub formă de spirale se găsesc imagini care reprezintă scene, episoade ale celor două războaie dacice. Decorul, sub formă de basorelief, lung de 200 metri şi lat de 1 metru, înfăşoară coloana de 22 de ori, sub formă de spirală; cele două expediţii romane sunt separate de un basorelief, care reprezintă o victorie înaripată în actul de a scrie istoria celor două fapte însemnate. Columna, cu piedestal, este înaltă de 40 metri. Compoziţia este una originală, care se va repeta 60 de ani mai târziu în Columna lui Marcus Aurelius, înălţată pentru a celebra victoriile împăratului împotriva marcomanilor şi a sarmaţilor.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

Sculptorii anonimi ai Columnei traiane demonstrează o excepţională cunoaştere tehnică şi capacitatea de a recurge la mijloace expresive foarte diferite, în aşa fel încât este evitată monotonia, care ar putea implica o asemenea lucrare: figuri imprevizibile, redări îndrăzneţe, drapări, când rigide, când în mişcare, personaje care indică un echilibru clasic, iar altele care prezintă, în schimb, o structură anatomică bine armonizată cu ambientul bătăliilor. Vivacitatea şi energia sculpturilor era în mod sigur dată de decorarea policromă (multicoloră) din care au rămas puţine urme.

Columna traiană oferă vizitatorului, încă şi azi, scene de un dramatism impresionant, figuri de soldaţi asediaţi şi epuizaţi, dar şi grupuri de daci care se reîntorceau la casele lor, cu familiile şi bunurile rămase.

Întâmplările celor două expediţii sunt povestite într-un stil care aminteşte vigoarea, elanul operelor istorice ale lui Tacitus. Artistul a sculptat fortificaţii, tabere, marşuri, asedii, bătălii şi retrageri în fugă, toate într-o rapidă succesiune, o scenă şi un eveniment unul după altul cu o procedură care s-ar putea defini aproape cinematografică. Lucrarea, de fapt, nu îşi propunea în mod exclusiv şi imediat să-l exalte pe imperator, ci să informeze poporul roman asupra evenimentelor din războiul în sine.

O caracteristică a basoreliefurilor este demnă de atenţie: dacii, chiar dacă au fost învinşi, au fost mereu reprezentaţi cu o anumită simpatie, cu o participare evidentă la eroicele lor suferinţe. Explicaţiile ar putea fi două: una s-ar datora voinţei împăratului însuşi, care vroia să demonstreze o dreptate echilibrată în confruntările cu cei înfrânţi; alta, sentimentelor personale ale artistului necunoscut, care, cu siguranţă, era un provincial şi cunoştea bine greutăţile la care era supus la Roma.

Statuia din bronz, aşezată în 1500, deasupra Columnei traiana, reprezintă pe Sfântul Petru. Statuia a fost realizată de Tomasso Della Porta şi a fost aşezată în locul unde, în trecut, trebuia să se afle statuia lui Traian.

La baza celebrei columne, la care ajungi printr-o uşiţă pe care se află o inscripţie, a fost depusă cenuşa împăratului Traian, pe care unii istorici l-au definit ca fiind cel mai bun principe, deşi chestiunea expansiunii romane în interiorul şi în afara Europei este interpretabilă, în două moduri diferite.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

Roma tindea să preamărească propriile cuceriri teritoriale, iar istoricii filoromani se bazau pe garanţia de pace şi civilizaţie pe care Roma susţinea că o oferă popoarelor supuse cu forţa.

Virgiliu, în cartea a VI-a a ***Eneidei***, îi spune lui Anchise, în Câmpurile Elisee, următoarele cuvinte, adresate fiului Enea: „*Aminteşte-ţi, o Romane, să guvernezi popoarele prin dominaţia ta: acestea vor fi instrumentele pe care le vei folosi, să impui pacea în lume, menajând pe cei învinşi şi să-i înfrângi pe cei superbi*."

Tacitus, istoricul din primul secol al imperiului, în paginile dedicate lui Agricola, spune unui general britanic despre romani: „*Hoţi ai lumii întregi: sunt aceia care au văzut că nemaiavând terenuri de devastat, s-au îndreptat spre mare, dacă duşmanii lor erau bogaţi, deveneau lacomi, dacă erau săraci deveneau ambiţioşi. Nu îi satură nici Orientul, nici Occidentul, râvneau la toţi oamenii, la bogăţie şi la sărăcie cu egală ardoare: numesc imperiu, hoţia, asasinatul şi violenţa; numesc pace deşertul pe care îl lasă în urmă*."

Sallustius, istoricul ultimului secol al republicii, include în ***Istoriile*** sale o scrisoare pe care Mitriade, regele din Pont, ar fi scris-o regelui Arsace, invitându-l să se alieze cu el împotriva Romei: „*Un singur motiv îi împinge de mult timp pe romani să facă război cu toate popoarele, cu toate naţiunile şi cu toţi regii: desfrânata dorinţă de dominaţie şi bogăţie*."

Rutilio Namaziano a scris către sfârşitul imperiului, adresându-se Romei: „*Ai făcut o singură patrie, de oameni diferiţi, le-a folosit barbarilor să intre sub dominaţia ta şi în timp ce le-ai îngăduit celor învinşi să intre sub legile tale, ai făcut un singur oraş din acela care înainte era o lume*."

Fără îndoială, Roma este prima putere care a unit o mare parte a Europei prin limba utilizată de persoanele culte, în şcoli şi în marile sisteme administrative şi statale, apoi prin religie; astfel, Europa, cu diversitatea celor peste 35 de state din care se compune, conservă încă moştenirea acelui fel de globalizare pe care Roma a realizat-o într-un mozaic din popoare diferite, din situaţii reale şi ambientale.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

Nu este corect să fii prea filoroman sau să fii prea mult împotriva globalizării realizate de Roma, care a ereditat şi a uniformizat culturile, limbile locale şi în special a moştenit antica cultură greacă şi puţin din cea antică egipteană.

Columna traiană aminteşte de istoria comună daco-romană, care îşi înfige rădăcinile în antica civilizaţie a transhumanţei. Mărturia constă în formele peisajului apeninic şi transilvănean, care avea capitala Alba Iulia, capitala antică Apulum, care atrage atenţia asupra Apuliei, la nord de Puglia, unde ajungeau milioane de oi provenite din Abruzzo şi pe care Gabriele D'Annunzio le-a amintit în lucrările sale peisagistice.

Azi, când există din abundenţă studii şi cercetători partizani ai popoarelor preromane, printre care şi dacii, poate e bine să amintim puţin din faptele istorice obiective, bine prezentate, de exemplu, în utila carte a lui Edward N. Luttwak, ***La grande strategia dell' impero romano*** (**Marea strategie a imperiului roman**). Autorul, profesor universitar, comentator politic de renume mondial şi consilier în guvernul Statelor Unite şi al celui japonez, ne aminteşte că, la fel ca şi romanii, ne găsim azi în faţa unei perspective, nu a unui conflict decisiv, dar într-o permanentă stare de război, chiar dacă este limitată. Ca şi romanii, trebuie să protejăm în mod activ o societate avansată împotriva diferitelor ameninţări, mai curând decât să ne concentrăm asupra distrugerii prin război a forţelor inamice. La pagina 118 a cărţii mai sus amintite, Ediţia BUR, Milano, 2004, precizează că în 106 p.Chr., în timpul cucerii definitive a Daciei, care a corespuns cu maxima expansiune a imperiului roman, erau disponibile mai bine de 30 de legiuni romane; în schimb, comparând datele aduse de diverşi cercetători printre care şi Mommsen, la pagina 252 a aceleiaşi cărţi mai sus amintite, precizează că numărul soldaţilor disponibili din cele două imperii romane de apus şi de răsărit este egal cu 554.500 unităţi, alţii referindu-se la un număr de 732.500 unităţi combatante.

Toate acestea, pentru a reflecta asupra Columnei traiana care sintetizează multe aspecte ale Romei din secolul al II-lea p.Chr. şi ale Daciei mici, dar importante, unde un rege curajos, dar dezinformat despre forţele adversare, a avut îndrăzneala să înfrunte o armată bine organizată. Unii

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

cercetători actuali ai Daciei uită istoria şi faptele istorice respective, legate de expansiunea de neoprit a civilizaţiei latine şi romane, exaltând în mod excesiv micile state, la fel ca provincialii care nu ştiu să distingă generalul de particular. Autorul, în schimb, îl admiră pe Burebista pentru că a ştiut să conserve reperele unei antice şi interesante civilizaţii dacice, blamându-l pe regele Decebal, care a cauzat cu stupida sa ignoranţă distrugerea acelor repere istorice, care reprezentau o civilizaţie, provocând un război inegal cu puternica Romă, care i-a distrus pe daci. Azi, un oarecare cercetător român, intervievat de autor în timpul zilei anuale dedicate lui Traian, a afirmat că centurionii lui Traian veniţi în Dacia proveneau majoritatea din Italia septentrională (de nord); în schimb, populaţia română are multe caracteristici sociale ale oamenilor Italiei de centru şi sud. Revenind la acestea, distingem că şi Traian în Dacia a fost ajutat de regina Palmira cu peste 2000 de soldaţi care au luptat la Sarmisegetuza Regia.

Pe Columna traiană nu este reprezentată numai Dacia de atunci şi România de azi, „*insulă latină într-un ocean slav*," dar şi o mare parte din istoria Romei, care a durat din secolul al VIII-lea a.Chr. până în secolul al XV-lea p.Chr., la căderea Constantinopolului în mâinile Imperiului Otoman. Nici o altă putere şi civilizaţie nu a avut o durată atât de lungă în Europa, iar acesteia îi suntem cu toţii recunoscători pentru rădăcinile civile comune care încă şi azi sunt evidente.

Ovidiu exilat în România

Barbarus, hic ego sum (Cine sunt eu, barbarul!) aşa a scris în calitate de exilat pe litoralul Mării Negre, la Tomis (azi Constanţa) Publius Ovidius Naso, cel mai strălucit poet din perioada lui Augustus. El s-a născut în sudul provinciei Abruzzo, la Sulmona, iar după studiile de la Atena, s-a transferat de tânăr la Roma, unde a avut un mare succes ca poet.

În scrierile şi-n compoziţiile sale poetice, Ovidiu a adus iubirea de la pasiunea dramatică la jocul galant, la distracţie şi pierdere de vreme, devenind astfel poetul unei societăţi rafinate, uşuratice, care l-a acceptat şi l-a acoperit cu onoruri şi glorie. Cea mai renumită operă a sa este ***L'Arte di***

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

amore (**Arta de a iubi**), un tratat spiritual şi inteligent asupra iubirii, la jumătatea drumului dintre joc şi pasiune, dintre sentiment şi iubire.

La 51 de ani, Ovidiu a fost exilat de Augustus la Tomis, la Marea Neagră, teritoriu deja subordonat Romei. Exilul său era o izolare perpetuă (domiciliu forţat) care, în comparaţie cu exilul propriu-zis, permitea celui care era condamnat, să-şi păstreze propriile bunuri şi drepturi civile. În cazul lui Ovidiu nu se poate vorbi deloc de o pedeapsă uşoară, deoarece pentru un poet de talia sa o asemenea condamnare era mai grea decât condamnarea la moarte.

O soartă asemănătoare a avut şi Giulia, fiica lui Augustus, care a fost izolată pe insula Ventotene, în Marea Tirreniană, unde a murit abandonată, sau „*îngropată de vie*',' cum o aminteau cronicarii vremii. Pentru a înţelege aceste decizii severe ale lui Augustus, nu trebuie să ne încredem în pălăvrăgeli, ci în cunoaşterea istoriei.

Perioada augustiniană, care a însemnat şi sfârşitul perioadei republicane (atât de ovaţionată nu numai de Cicero, dar şi de istoricul patavin Titus Livius şi de Tacitus), a fost trăită de instituţia familiei de la Roma în mod contradictoriu şi duplicitar: pe de o parte, îmbogăţirea burgheziei mici şi mijlocii, datorată libertăţii din plin a domeniului economic, dată de Augustus, care se rezuma numai la faptul de a bate monede, iar pe de altă parte, criza permanentă a familiei patriarhale cu o preocupantă scădere a naşterilor. Augustus a încercat să remedieze adulterul cu legi severe. Pentru a evita procesele publice, care se terminau cu plata unui tribut egal cu jumătate din averea personală, Augustus însuşi, şi-a exilat fiica, pentru a evita un astfel de proces public.

Instituţiile republicane, mai democratice decât cele imperiale, rezistau încă şi administrau cu imparţialitate. Puţine erau condiţionate de împăratul Augustus, care, încă mai mult decât Iulius Cezar, a netezit drumul monarhiei imperiale, aplicată în mod oficial de succesorul său Tiberiu. În acest climat social şi politic s-a hotărât condamnarea lui Ovidiu, cel mai mare poet al Romei lui Augustus, de către imperator.

Ovidiu s-a născut în Abruzzo ca Cicero şi D'Annunzio, a reluat examinarea în mod poetic cu o neasemuită măiestrie a temelor eterne, iubirea

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

şi natura şi, la fel ca şi iluştrii săi concitadini, a fost protagonistul istoriei propriului timp. D'Annunzio (1863-1938), ca şi Ovidiu, a comparat iubirea cu bucuria de a trăi, de a poseda, de a fi fericit în toate sensurile. ***Ploaia în pădurea de pini*** este una dintre poeziile sale cele mai cunoscute, unde omul tinde să se anuleze şi să se identifice cu natura însăşi: „*Plouă pe tamariscuri sărate şi uscate, plouă pe pinii solzoşi şi ţepoşi, plouă pe mirturii divini, pe florile strânse la un loc ale ginestrelor strălucitoare..., plouă pe chipurile noastre transilvane, plouă pe mâinile noastre goale, pe îmbrăcămintea noastră lejeră, pe proaspetele gânduri pe care sufletul le dezvăluie, poveste frumoasă, care ieri te-a amăgit, care azi te amăgeşte.*"

D'Annunzio este celebru prin faptul că a fost cel mai mare poet, cântăreţ al naturii, din timpul său, pentru că a cântat viaţa păstorilor din Abruzzo şi transhumanţa apeninică şi, pentru faptul că a participat în mod activ la evenimentele culturale şi politice de la sfârşitul primului război mondial.

Ovidiu, făcând aluzie în mod voalat la cauza care a dus la condamnarea lui, foloseşte două cuvinte, *carmen et error*. Câţiva, care l-au studiat pe Ovidiu, au ajuns la concluzia că prin cuvântul *carmen*, poetul a făcut aluzie la compoziţii care, la fel ca ***Arta de a iubi***, contraziceau morala vieţii publice impuse de Augustus. Greşeala ar fi putut consta în faptul că poetul ar fi văzut ceva necuviincios sau ar fi luat la cunoştinţă de unul dintre multele scandaluri care priveau viaţa uneia dintre cele două Iulii, fiica şi nepoata lui Augustus.

Condamnarea lui Ovidiu la „*alungarea perpetuă*" nu a fost niciodată revocată, nici de Augustus, nici de Tiberiu şi nici de Germanicus, cu toate că poetul a cerut să se reîntoarcă în mult iubita şi elogiata sa Romă. În mod evident, cartea lui ***Arta de a iubi*** a fost citită şi interpretată de consilierii lui Augustus ca fiind nocivă pentru instituţia familiei şi virtuţile femeii, pe care Roma mereu le-a glorificat şi le-a promovat.

Azi, în România, Ovidiu se găseşte peste tot: vinul cel mai renumit se numeşte *Lacrima lui Ovidiu*, care este produs din strugurii cultivaţi pe ţărmurile Mării Negre; multe nume adesea modificate în Ovidiu, piaţa şi

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

statuia din Constanţa. Magnifica statuie dedicată lui Ovidiu se găseşte în vechiul cartier din Constanţa în faţa Muzeului de Arheologie, aproape de moschee, dând astfel senzaţia că stă la hotarul Europei. Statuia lui Ovidiu, cu privirea în jos, pare a reflecta cu o privire fixă şi un aer trist. Erau acestea poate gândurile dominante ale marelui poet latin în exil la Tomis, unde a scris ***Tristele***. Astfel, el a scris la Tomis: „*Ploaia nu poate nimici şi lumina nu poate încălzi această zăpadă. Aici se aşează strat peste strat...Vântul dinspre nord o întăreşte şi o face eternă; straturile se acumulează în cursul întregului an amar*."

Vizitând Constanţa la sfârşitul lui ianuarie, îl înţelegem mai bine pe Ovidiu, care se plângea de rigorile frigului local şi de vântul îngheţat, care atinge uşor, ondulând valurile Mării Negre. Peisajul din golful Tomisului se asemăna cu cel din golful Napoli.

Ovidiu şi Columna traiană sunt două simboluri puternice ale legăturii intime care uneşte Italia cu România, şi viceversa. Aproape două milenii de istorie lingvistică comună, în ciuda influenţelor şi condiţionărilor lingvistice, gastronomice, folclorice, politice, ale culturii slave în general şi al celei ruseşti în particular, în care nu a fost distrus nucleul de bază latin al românilor, ceea ce îi face pe români să fie foarte asemănători cu italienii, în special cu cei din centrul şi sudul Italiei.[1]

[1] 11-12 noiembrie 2006, a avut loc sărbătorirea, la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, cu mici, bere şi discursuri festive, a împăratului roman, Traian, care îi cucerea pe daci în urmă cu 1900 de ani. Peste 800 de hunedoreni au participat la manifestarea prilejuită de împlinirea a 1900 de ani de la întemeierea provinciei Dacia Romana, care s-a desfăşurat, timp de două zile, în localitatea hunedoreană Sarmizegetusa. Evenimentul a debutat sâmbătă, cu un simpozion la care au fost prezenţi istorici şi arheologi de la Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane Deva, cercetători din Cluj-Napoca şi Bucureşti.

Nu a fost acceptată disponibilitatea participării autorului, cu scuze birocratice locale „*nu avem bani!*" Autorul a scris că a venit foarte supărat pentru excluderea aportului cultural.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

Bibliografie selectivă

- C. Alzati, ***Terra romena tra Oriente et Occidente***, Milano, Jaca Book, 1991.
- M. Berea, ***Ecologie generală şi protecţia ambientală***, s.l., Editura Ceres, 2000.
- A. Biagini, ***Istoria din România actuală***, Milano, Editura Bompiani, 2004.
- T. Buford şi alţii, ***România, the Rough Guide to Romania***, Milano, Editura Vallardi, 2003.
- S. Brunetti, ***Îndreptar de gramatică dialectală napoletană***, s.l., Casa Ed. S. P. Pozzuoli, 2000.
- I. Bulei, ***Istoria pe scurt a românilor***, Alexandria, Editura Orso, 1999.
- C. Camarca, ***Emigraţi către un pământ numit Italia***, Padova, Editura Gregoriana libri, 2003.
- A. Canevari, ***Imigranţii înainte de primire şi după***, în ***Cronica de studii şi cercetări a Departamentului de Ştiinţe a Institutului Politehnic din Milano***, 9 septembrie 1991.
- P. Coppolo, ***Geografie şi miazăzi***, Florenţa, Editura Noua Italie, 1977.
- B. Cornaglia, ***Geografia lumii de azi, Italia şi Europa***, Bologna, Zanichelli, 1983.
- P. Ceri, ***Mişcări globale. Protestul secolului XXI***, s.l., Editura Laterza G. F. Barai, 2005.
- D. Dalla Porta, ***Non globalul, il Mulino***, Bologna, s.n., 2004.

Lumea contemporană este confruntată cu o serie de probleme politice care ţin de relaţiile dintre state, se acceptă că singura posibilitate de rezolvare a problemelor politice dintre state este calea dialogului cultural şi a negocierilor.

Membrii Uniunii Scriitorilor din Judeţul Hunedoara sunt foarte interesaţi de legătura cu colegii din Alba şi alte judeţe pentru pregătirea unui simpozion cu titlul *Peste 2000 ani sunt legături diferite, culturale, transhumante etc. între Italia şi România.* Vom vedea.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

- A. Desideri, ***Istorie şi istoriografie***, Florența/Moessia, Casa Editurii G. D' Anna, 1992.
- O. Di Simlicio, ***Toamna vrăjitoriei***, Bologna, il Mulino Ricerca, 2004.
- C. Dubois, ***Pozzuoli antica, istorie şi topografie***, Paris, Pouzzoles antiques, 1907.
- P. R. Federici, ***Geografie fizică***, Roma, Noua Italie ştiinţifică, 1993.
- E. Federizzi, ***Omul şi Mediul. Ecosistemul Terrra***, Milano, Minerva Italica, 2001.
- N. Garre, ***Sistemele economice mondiale***, Bompiani, C. di geografia de G. Dematteis, 2001.
- I. Iliescu, ***În ce direcţie se îndreaptă România***, s.n., Editura Reverditor, 2001.
- M. A Levi, ***Augustus şi timpul său***, Milano, Editura Rusconi, 1986.
- G. Mavenzzi, ***Elemente de ecologie umană***, Bologna, Patron, 1977.
- T. Mommsen, ***Die Unteritalischen dialekte***, Lipsia, 1850.
- E. P. Odum, ***Bazele ecologiei***, Padova, Ediția Piccin, 1988.
- G. Olivier, ***Ecologia umană***, Milano, Ediția Garzanti, 1977.
- Plinio il Vecchio, ***Naturalis istorie***, Bologna, Zanichelli, 1970.
- G. Popescu, ***De la Adriatica la Marea Neagră***, Roma, Centrul Naţional de Cercetare.
- E. T. Salmon, ***Sannio şi Sanniti***, Torino, Ediția Einaudi, 1995.
- A. Sen, ***Globalizare şi libertate***, Milano, Osear Saggi Mondatori, 2003.
- L. Serr, ***Emigraţia italiană în Statele Unite între două secole, 1890-1925***, Verona, Cierre, 1977.
- R. Tabacco, ***Noua geografie a Europei***, Milano, A. Mondadori Scuola, 1998.
- L. Tito, ***Istoria Romei***, cărţile IX-X, Bologna, Ediția Zanichelli, 1980.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)

1900 Years After the Romans Have Conquered Dacia (The Traian Column and Ovidiu Represent the Most Powerfull Communion of Latinism, of Romania and Italy)

Abstract

The Roman Empire is certainly one of the most powerfull political organism of ancient ages. Its influence upon the territories it conquered is irreversible and its representative features, artistic monuments and individuals are still visible.

The Traian Column, an imposing architectonic monument, was built in order to remind the whole world about the Roman military victory in Dacia. It is quite amazing to see today the way the Roman artists have created such a realistic image of Dacian wariors; its main purpose was not the emperor's apotheoses, but to tell the world about the war.

The second most important aspect of Roman Empire is the literary influence of Ovidiu. Exilated by Augustus, the great emperor, Ovidiu spent some years of his life at Tomis, in Roman Dacia. He has made a big mistake, that of writing about a subject Romans were very sensitive to: family ethics.

The Traian Column and Ovidiu are two symbols of the strong connection between Romania and Italy.

BDD-A19354 © 2006 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:43:34 UTC)